

ה. בחולין (קל"ט ע"ג) יכול יחזר בהרים ובגבעות (במצות שלוח הקן), ת"ל כי יקרא, משמע דלולי דכתיב כי יקרא הו"א דצריך לחזר בהרים כדי לקיים מצוה זו אף שיש בזה טרחא יתירא, אך בלא"ה צ"ל דקמ"ל שאין כלל מצוה בזה ד"כי יקרא" כתיב ויסוד הוא בגדר המצוה דאינו אלא במקרה ואין ענין להכניס עצמו למצוה זו אבל פשיטא דאין שום הו"א שיהא מחויב לחזר בהרים דהלא מצוה קיומית היא, ואם אינו רוצה באפרוחים או ביצים אינו מצווה לשלח כלל, כמבואר בשו"ת חת"ס (א"ח סי' ק') ובחזו"א (יו"ד סי' קע"ה), ועוד דאטו יחזר כל היום כולו בהרים עד שימצא קן ציפור והלא אין לדבר סוף, וע"כ צ"ל דהו"א שיש בזה מדת חסידות וקמ"ל דאין בזה ענין כלל דבעצם החפצא דמצוה "כי יקרא" כתיב, וכיוצא בזה צריך לומר לגבי עגלה ערופה שגם בו אמרו בירושלמי סוטה (פ"ט ה"ה) "כי ימצא לא שתהא חוזר ומצותת עליו" ובפני משה פירש שלא יהא "חוזר ומפשפש אם יש חלל" (ובקרבן העדה פירש בדרך אחר, עי"ש), וכ"ה בתוספתא ב"מ (פ"ג ה"י) לגבי מצוות השבת אבידה, "אין מחייבין אותו להיות עומד ומחזיר מפרק ומטעין שנאמר "כי תפגע" ועי"ש במנחת ביכורים שציין לסוגיא דחולין הנ"ל, ובכולם א"א לפרש כפשוטו דהו"א שיחזר אחריהם דא"כ אין לדבר סוף וע"כ צ"ל דקמ"ל דאין זה צורת המצוה וענינה, (והנה בשילוח הקן ובעגלה ערופה יש לומר דאם חיזר אחריהם לא קיים המצוה כלל ופטור משלוח ומעגלה ערופה אבל בהשבת אבידה

וכדומה פשוט שחייב בכל ענין כשמצא אבידה אף אם חוזר אחריה ומ"מ אפשר דקמ"ל דאין זה ענין המצוה ואופנה, ואף אם ידועה שנאבדה אבידה בעיר אינו מצווה לחזר אחריה וכן בעגלה ערופה ושלוח הקן אם ידוע שיש חלל אי"צ לחזר אחריו כדי להביא עגלה ערופה (אלא לקיים מצות קבורה) ואף אם ידוע שיש קן ציפור אי"צ לחזר אחר מצות שלוח, ודו"ק) וע"ע ברש"י שם בחולין דהו"א שיחזר בהרים משום דכתיב שלח תשלח לשון כפול, וגם לפי"ז אין להוכיח מכאן לכלל מצוות התורה, ודו"ק כי קצרתי ואכמ"ל.

והנה בדברים (ל' י"ג) "לא בשמים היא וכו' פרש"י "שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללמדה" ולכאור' כוונתו שאין גבול לטורח שחייב לטרוח, אך אין משם ראיה דשאני התם שמדובר בכלל התורה והמצוה ולא במצוה מסוימת בזמן מסוים ודו"ק.

וידוע בשם הגר"ח מברסק באחד שנמנע מלבקר אביו בעיר אחרת משום הוצאות הדרך דכיבוד אב משל אב ולא משל בן, ואמר הגר"ח דא"כ חייב הוא ללכת ברגל. ועיין כעיי"ז בהר צבי (יו"ד סי' ק"י) שכתב בתוך דבריו בפשיטות דאב המבקש מבנו לבוא אליו ממרחקים וקשה לו ללכת רגלי חייב להוציא הוצאות כדי לנסוע אליו ודן מתוך כך לחדש הלכה בשאלה אם בן צריך לשכור אחרים להעמיד עלוקה לאביו. עי"ש.